

як у навчальному процесі під час виконання курсового проекту з відповідної дисципліни, так і у виробництві під час планування діяльності харчових підприємств.

Список літератури

1. Васильев, А. Н. Финансовое моделирование и оптимизация средствами Excel 2007 [Текст] / А. Н. Васильев. – СПб : Питер, 2009. – 320 с.
2. Вершинин, О. Е. Компьютер для менеджера [Текст] : учебн. пособие для экон. спец. вузов / О. Е. Вершинин. – М. : Высш. шк., 1990. – 240 с.
3. Олбрайт, Кристиан. Моделирование с помощью Microsoft Excel и VBA: разработка систем поддержки принятия решений [Текст] : [пер. с англ.] / К. Олбрайт. – М. : Вильямс, 2005. – 672 с.

Отримано 30.10.2011. ХДУХТ, Харків.

© Ю.К. Кір'яков, О.М. Тимофєєва, 2011.

УДК 004:371.213.8

Ю.В. Землянко, асист.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Розглянуто сучасні тенденції застосування інформаційних технологій у навчальному процесі, перспективи розвитку та впровадження безперервної комп'ютерної підготовки фахівців.

Рассмотрены современные тенденции применения информационных технологий в учебном процессе, перспективы развития и внедрения непрерывной компьютерной подготовки специалистов.

The modern trend of information technology in the learning process, the prospects for the development and implementation of continuous computer training.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сьогоднішній стан освіти України, з усією гостротою ставить проблему поліпшення якості освіти, підвищення його ефективності, багато в чому пов'язано з впровадженням новітніх інформаційних технологій. Вимагає підготовки нового покоління фахівців, які володіють не лише професійними знаннями та аналітичними навичками, а й уміннями застосовувати у своїй діяльності потужні інформаційні засоби.

Ринок праці, який формується в Україні, і орієнтація України на входження в Європейський простір все більшою мірою пред'являє професійні вимоги до випускників вищих навчальних закладів. Орієн-

тиром для педагогічної громадськості повинен бути фахівець, органічно адаптований до життя у динамічному світі зміни знань, інформації, технологій, зв'язків і відношень, здатний знаходити рішення в будь-яких професійних чи соціальних ситуаціях. Однією з основних вимог забезпечення якості підготовки фахівців, безумовно, є вдосконалення фундаментальної підготовки студентів. Фундаменталізація освіти – відповідь на виклик глобалізації й одночасно умова інтелектуального зростання суспільства, нації та держави в цілому [1].

Одним із таких шляхів розвитку освіти можна назвати впровадження новітніх засобів інформаційних технологій, що набуває все більшої актуальності. Їх впровадження, в свою чергу, ставить коло завдань, пов'язаних із розвитком мультимедійних та мережевих технологій. Основним завданням у сучасній освіті є вдосконалення навчального процесу на основі ефективного використання інформаційних технологій.

Переважаюча кількість нових технологій виникла завдяки фундаментальним дослідженням провідних університетів, проте аналіз літературних джерел та інформації веб-сайтів свідчить, що не всім вищим навчальним закладам доступно їх використання. Навіть відомі університети позбавлені необхідної матеріально-технічної бази, не мають змоги впроваджувати прогресивні технології. На заваді стоять як фінансові проблеми, так і недооцінювання можливостей науково-технічного прогресу.

Харківський державний університет харчування та торгівлі має всі можливості для впровадження сучасних технологій навчання. Ця прогресивна тенденція дає змогу розвивати у студентів гнучкість мислення, ініціативність, самостійність у прийнятті рішень, творчий підхід до вирішення проблем і, в результаті, отримати професійно важливі якості майбутнього спеціаліста.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Лавиноподібний розвиток Internet-технологій дав новий поштовх впровадженню інформаційних технологій в освіту. Досить показово, що сьогоднішнє загальне захоплення використанням Internet в освіті проходить практично ті ж стадії розвитку, що і перша хвиля комп'ютеризації. Як і в епоху освоєння системою освіти персональних комп'ютерів почалися спроби прямого перенесення традиційних форм навчання на нову технічну базу. У наш час не можна уявити навчальний процес без використання засобів мультимедіа, телекомунікацій, комп'ютерних програм та інтегрованих навчальних середовищ, призначених для відпрацювання навичок, оцінювання результатів навчання, моделювання, самонавчання й тощо.

Першими впровадженнями нових інформаційних технологій стала поява електронних версій друкованих видань як в Internet так і на жорстких носіях. Але з цього розвиток мультимедіа технологій тільки починався. Ідея супроводу електронних конспектів і комп'ютерних моделей відеозаписами практичних робіт з вивчення комп'ютерних програм досить очевидна і використовується в галузі використання комп'ютерів для підтримки освіти, проте реальні технічні можливості її реалізації виникли лише в останні роки [2]. У зв'язку з цим питання розробки та впровадження інформаційних технологій у навчальний процес є дуже актуальним. Упровадження сучасних педагогічних технологій у навчальний процес вимагає досить високої професійної компетентності викладача, яка доповнюється компетентністю методичною, соціальною і особистою. Вимоги до компетентності стають жорсткішими, тому що те, що вважалося достатнім учора, сьогодні задовольняє лише мінімум необхідного, а в майбутньому раніше набутих знань буде вже замало.

Можна виділити наступні пріоритетні напрями розвитку сучасних інформаційних технологій у навчальному процесі – це:

- формування єдиного інформаційного простору і створення системи інформаційного забезпечення, як основи організації, управління і контролю за результатами навчальної роботи;

- широке впровадження досягнень мультимедіа технологій у навчальний процес;

- вимог до електронних підручників і мультимедіа продуктам навчального призначення, рекомендованим до застосування в навчальному процесі;

- розвиток методології, технології та розробки навчально-методичного забезпечення освітніх програм дистанційного навчання і спеціальних інвестиційно привабливих програм навчання;

- розробка освітніх програм підвищення кваліфікації викладачів із виховання інформаційної культури студентів, сертифікація програмних продуктів і широке впровадження нових інформаційних технологій у навчальний процес [3].

Особливу важливість для навчального процесу набули мультимедіа посібники при їх використанні в Internet. У глобальній мережі стали з'являтися сайти які містять лекції, книги, самовчителі з максимально реалізованими в них мультимедійними технологіями.

Проте хотілося б відзначити, що сучасні нові технології, які використовуються в навчальному процесі, спрямовані на полегшення і поліпшення якості процесу навчання, у жодному випадку не замінять

живого спілкування з викладачем і є лише ефективним доповненням до використання таким засобам навчання.

Мета та завдання статті. Метою даної статті є розповсюдження досвіду використання інформаційних технологій у навчальному процесі. З впровадженням новітніх інформаційних технологій особливого значення набуває підготовка випускників вищих навчальних закладів із використання нових способів пошуку знань і методів доступу до надійних і навчальних web-ресурсів, що містять актуальну наукову і навчальну інформацію, з метою покращення знань із різних предметів. Найбільш важливою характерною рисою сучасного підходу до вирішення актуальних проблем підвищення якості вищої освіти є прагнення не стільки розробити нові заходи для поліпшення процесу формування у студентів знань, умінь і навичок, скільки формувати в них повноцінну навчально-пізнавальну діяльність. Тільки через активну самостійну діяльність, а не через сприйняття знань у готовому вигляді, можна якісно оволодіти спеціальними знаннями.

Сьогодні виникає необхідність для підвищення конкурентоспроможності на ринку праці фахівців реалізувати стратегію безперервної комп'ютерної грамотності. Здійснити це можна лише шляхом впровадження в навчальний процес сучасних інформаційних технологій навчання, в тому числі інтернет-технологій, медіа-технологій, кейс-технологій, аудіо-, відео- конференцій та ін. [4].

Виклад основного матеріалу дослідження. Самостійна робота вимагає системності та послідовності у виконанні завдань, поставлених на лекціях, лабораторних і практичних заняттях. Вона є ефективним засобом розвитку пізнавальних здібностей студентів, а координується, контролюється і направляється кафедрою й окремими викладачами.

У зв'язку з цим питання розробки та впровадження в навчальний процес електронних інформаційних ресурсів для забезпечення самостійної навчальної пошукової роботи є актуальними. Студенти перших курсів вже повинні володіти навичками використання інформаційних і, зокрема, телекомунікаційних технологій для організації своєї навчальної, науково-дослідної та практичної діяльності. З огляду на важливість самостійної роботи студентів викладачі кафедри інформаційних систем і технологій постійно створюють та впроваджують свої розробки мультимедійних занять у навчальний процес. А для розробки мультимедійних навчальних посібників залучаються студенти старших курсів під безпосереднім контролем викладацького складу.

Ця прогресивна тенденція дає змогу розвивати у студентів гнучкість мислення, ініціативність, самостійність у прийнятті рішень,

творчий підхід до вирішення проблем і, як результат, отримати професійно важливі якості майбутнього спеціаліста [5].

З цією метою на кафедрі систематично проводиться робота щодо вдосконалення умов для впровадження інформаційних технологій навчання, створення та застосування мультимедійного матеріалу для підтримки проведення занять, а саме:

- використання мультимедійних технологій у навчанні;
- створення лекційних презентацій (слайд-лекції);
- розробка електронних лекцій;
- розробка електронних інформаційно-навчальних web-ресурсів;
- створення тестових навчальних програм;
- розробка мультимедійних лабораторних занять;
- забезпечення мультимедійного супроводу практичних занять.

Поява електронних лекцій із різних курсів дисциплін, які містять крім графіків, таблиць великий обсяг допоміжної графічної інформації значно полегшує вивчення матеріалу. У слайд-лекціях студент бачить на екрані комп'ютера схеми, графіки, діаграми, визначення, ілюстрації й анімації, які дозволяють більш повно розглянути досліджуваний матеріал. А за допомогою опису лабораторної роботи в одному стилі з електронним посібником мають можливість виконувати відповідну роботу, аналізувати й узагальнювати інформацію. Як і відеолекції, слайд-лекції забезпечують наочність матеріалу, що викладається. Зроблено визначений крок у бік формування системного підходу до постановки цього виду навчання. Анімаційні перетворення стали супроводжувати голосові пояснення у вигляді монологів із докладним описом процесів і дій. Це поєднання зробило мультимедійні лекції максимально інформативними і простими для вивчення викладеного в них матеріалу.

Комп'ютерні технології на сучасному етапі навчання є передовими серед всіх, що використовуються в навчальному процесі. Вони дозволяють активізувати діяльність студентів, індивідуально підійти до видачі порцій матеріалу, за допомогою яких перекладаються на комп'ютер деякі рутинні операції контролю знань і вмій тощо.

Закріпити теоретичні знання, відпрацювати професійні навички й уміння, сформувані творчий потенціал майбутнього фахівця дозволяють практичні заняття. На практичних заняттях доцільно використовувати мультимедійні програми з метою самоосвіти студентів та індивідуалізації процесу навчання.

Мета мультимедійних програм – продемонструвати функціональні можливості сучасних програмних продуктів і автоматизованих інформаційних систем, застосувати їх у професійній діяльності, озна-

йомити студента з методикою їхнього використання, навчити роботі з ними. Вони передбачають функціональні можливості програмних середовищ і можуть контролювати правильність виконання окремих операцій і кількісно оцінювати дії користувача.

Розглянуті вище можливості значно змінили процес навчання. Наявні на даний день новітні інформаційні технології сприяють реалізації навчальних програм у найбільш повному обсязі і на сучасному інформаційно-методичному рівні. Впровадження в процес утворення нових інформаційних технологій передбачає широке використання нових комп'ютерних технологій.

Сучасні тенденції в початковому процесі з використанням мультимедіа технологій передбачає цілеспрямовану самостійну діяльність студентів. Але зі збільшенням самостійної роботи в процесі навчання виникли питання про можливість швидкого доступу до навчально-інформаційних web-ресурсів у швидкому діалозі між студентом і викладачем, особливо при дистанційному та заочному навчанні. Для вирішення цієї проблеми стали використовувати нові інформаційні технології через забезпечення оперативного доступу студентів до електронних посібників як по локальній мережі так і через Internet. За допомогою електронної пошти через кілька хвилин студент може отримати запитувану інформацію, необхідні файли й тощо. А за необхідністю з'явилася можливість встановити спілкування в режимі реального часу за допомогою служби ICQ [6].

У наш час забезпечення та обмін інформацією між студентом та викладачем може здійснюватися через особисті електронні адреси та спеціалізовані web-ресурси за допомогою сучасного програмного забезпечення.

Усе це значно полегшує і здешевлює процес навчання. Електронні копії книг значно дешевші їх паперових побратимів, набагато зручніші і оперативніші з точки зору копіювання, що часто необхідно в процесі навчання.

Під час розробки мультимедіа посібників необхідно враховувати той факт, що матеріал, передбачений програмою, засвоюється студентами в різному ступені. Інформація в електронних посібниках повинна викладатися доступно з максимально можливими поясненнями. Дослідження показали, що особливо ефективно використовується мультимедіа технології в тих випадках, коли зміст навчального матеріалу має переважно інформативний характер або описує способи практичних дій.

Крім навчання, сучасні інформаційні технології можна використовувати для контролю отриманих студентами знань. Працювати з

мультимедіа підручником можна в двох режимах, а саме у режимі:

- навчання;
- контролю.

У режимі контролю автоматично підраховуються результати відповідей студента і виставляється оцінка. Результати тесту зберігаються на жорсткий диск або на сервер. Режим контролю досить зручний, коли необхідно забезпечити безпосереднє управління навчальною діяльністю і потрібно швидко отримувати інформацію про ступінь засвоєння обсягу знань студентами.

Своєчасний контроль, безумовно, розширює можливості корекції знань студентів, а на основі аналізу його результатів дозволяє підібрати найбільш відповідні навчально-методичні прийоми, переглянути методику викладання різних навчальних тем із метою створення і збереження стійкого інтересу до досліджуваного предмета.

Також одним із найбільш перспективних напрямів використання інформаційних технологій в ХДУХТ є комп'ютерне моделювання явищ і процесів, а саме навчальні програми для вивчення інструментальних засобів проектування бізнес-процесів BPWin і ERWin. За допомогою програм можна самостійно вивчити Case-технологію структурного аналізу і проектування діяльності будь-якого підприємства: будувати діаграми бізнес-процесів, потоків даних та опису логіки взаємодії інформаційних потоків, створювати логічну та фізичну модель даних і генерувати базу даних в MS Access. За допомогою них, можна здійснювати віртуальний експеримент, автоматизоване проектування тощо [7].

Застосування розглянутих форм навчання забезпечує високу якість підготовки студентів, тому що вони більше працюють над моделюванням професійних ситуацій, проектуванням складних ситуаційних завдань, з комп'ютерними методами подання знань й тощо.

Використовуючи навчальні комп'ютерні моделі, викладач може представити досліджуваний матеріал більш наочно, продемонструвати його нові й несподівані сторони, що, в свою чергу, підвищує інтерес студентів до досліджуваного предмета і сприяє більш поглибленому розумінню навчального матеріалу.

Безсумнівно, створення мультимедійних програм дозволять студентам і викладачам оволодіти багатьма сучасними системами і вільно орієнтуватися в різноманітному світі нових інформаційних технологій. Викладач на такому рівні виконує лише роль помічника і консультанта.

Ця прогресивна тенденція дає змогу розвинути у студентів гнучкість мислення, ініціативність, самостійність у прийнятті рішень,

творчий підхід до вирішення проблем, опанувати новітніми інформаційними технологіями і, в результаті, отримати професійно важливі якості майбутнього фахівця.

Висновки. Використання сучасних інформаційних технологій у навчальному процесі під час вивчення студентами комп'ютерних технологій – допомагає вирішувати багато проблем, а саме:

– робить викладення матеріалу наочним, динамічним, яскравим, що зацікавлює студентів і активізує їх пізнавальну діяльність;

– розвиває вміння самостійного ознайомлення з навчальним матеріалом, дозволяє отримати додаткову інформацію, і головне те, що з ними легко працювати;

– інформаційно-навчальні web – ресурси, крім використання безпосередньо у навчальному процесі в комп'ютерних класах, можуть використовуватися, як на дисках, так і у мережі Інтернет, що важливо для студентів заочного відділення;

– мультимедійні програми можна широко використовувати у процесі самостійної роботи студентів із метою самоосвіти та індивідуалізації процесу навчання.

Формування у студентів пізнавальних інтересів сприяє зростанню їхньої активності на заняттях, якості знань, формуванню позитивних мотивів навчання, активної життєвої позиції, що в сукупності сприяє підвищенню ефективності процесу навчання, а впровадження сучасних тенденцій Інтернет – технологій у навчальний процес буде сприяти інтенсифікації процесу засвоєння знань нашими студентами, що знаходяться як в аудиторіях університету, так і на відстані від навчального закладу.

Список літератури

1. Зайцева, Ж. Н. Информатизация образования: состояние, проблемы и перспективы [Текст] / Ж. Н. Зайцева. – М. : ИЦПКПС, 2006. – С. 73–78.

2. Краснова, Г. А. Технологии создания электронных обучающих средств [Текст] / Г. А. Краснова. – М. : МГИУ, 2007. – С. 21–27.

3. Комплексний проект інформатизації освітніх установ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://www.km-school.ru/>>.

4. Медіа-педагогіка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://www.mediaeducation.ru/publ/fedorov/usov.htm>>.

5. Тенденції застосування інформаційних технологій. Процеси інформатизації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://ua.textreferat.com/referat-7583-5.html>>.

6. Тенденції розвитку та використання інформаційних технологій в контексті формування освітнього середовища [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://www.nbuu.gov.ua/ejournals/ITZN/em1/content/04smpfee.html>>.

7. Пономаренко, В. С. Інформаційні системи і технології в економіці

[Текст] / В. С. Пономаренко. – К. : Академія, 2008. – 542 с.

Отримано 30.10.2011. ХДУХТ, Харків.

© Ю.В. Землянко, 2011.

УДК 004.4:658.8

О.М. Тимофєєва, ст. викл.

І.В. Онопрієнко, ст. викл.

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ТОРГІВ В ІНТЕРНЕТІ

Досліджено сутність поняття електронної торгівлі, структуру електронної комерції, функції електронних торговельних майданчиків, переваги і недоліки вживання електронних торгів. Розглянуто можливість використання їх у навчальному процесі.

Исследованы сущность понятия электронной торговли, структура электронной коммерции, функции электронных торговых площадок, преимущества и недостатки применения электронных торгов. Рассмотрена возможность использования их в учебном процессе.

Essence of concepts of electronic trade, structure of electronic commerce, functions of electronic point-of-sale grounds, advantages and lacks of application of electronic auctions, is investigated. Possibility of the use is considered them in an educational process.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Розбудова інформаційного суспільства в Україні вимагає пришвидшення темпів створення національної інформаційної інфраструктури ринку електронних послуг, завдяки чому телекомунікації, апаратно-програмне забезпечення, автоматизовані інформаційні системи, глобальний простір Інтернет, інформація та знання повинні стати основними засобами виробництва.

Стан та розвиток електронного бізнесу значною мірою визначають темпи наближення країни до побудови інформаційного суспільства, створює підґрунтя для прискорення інтеграції її економіки в світову. Тому проблема розвитку електронного бізнесу в Україні є своєчасною та безумовно актуальною.

Мета та завдання статті. Визначення термінології та стану проведення електронних торгів в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові праці вітчизняних та зарубіжних авторів серед яких М.В. Макарова, А.М. Береза, І.Т. Балабанов, В.В. Царьов, А.А. Кантарович, Д. Козьє, І. Успенський та ін., створили значний теоретичний